

ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА

5 червня 2025 року

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ФОРУМ

**ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ:
ПОСТУП, СТАНОВЛЕННЯ,
УДОСКОНАЛЕННЯ І
ЗРОСТАННЯ**

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (Україна)
Національна академія педагогічних наук України (Україна)
Полтавська обласна рада (Україна)
Полтавська міська рада (Україна)
Мала академія наук України (Україна)
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського (Україна)
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна)
Академія Пьотрковська (м. Пьотрков-Трибунальський, Польща)
Краківська Академія імені Анджея Фрич Моджевського (Польща)
Аріельський університет (Ізраїль)
Білостоцький університет (Польща)
Університет Яна Євангелісти Пуркіне (Чехія)
Університет імені Адама Міцкевича, Познань (Польща)
Vilniaus kolegija / Вищий навчальний заклад (Литва)
Інститут литовської літератури та фольклору (Литва)
Університет Віка - Центральний університет Каталонії (Іспанія)
Університетський коледж Копенгагена (Данія)

Міжнародний науково-практичний форум

«ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: ПОСТУП, СТАНОВЛЕННЯ, УДОСКОНАЛЕННЯ І ЗРОСТАННЯ»

Збірник тез доповідей

5 червня 2025 року

м. Полтава

Педагогічна майстерність майбутнього вчителя: поступ, становлення, удосконалення і зростання : матеріали Міжнар. наук.-практ. форуму (м. Полтава, 5 червня 2025 р.) / за ред. проф. М. В. Гриньової. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2025. 1112 с.

УДК 378.011.3-051:005.336.5(062)

П 24

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Топузов О.М., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, заслужений діяч науки і техніки України, віцепрезидент НАПН України, директор Інституту педагогіки НАПН України;

Нестуля С.І., докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри педагогіки та суспільних наук Полтавського університету економіки і торгівлі;

Солошич І.О., докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри екології та біотехнологій Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.

Збірник містить матеріали тез доповідей учасників Міжнародного науково-практичного форуму «Педагогічна майстерність майбутнього вчителя: поступ, становлення, удосконалення і зростання», що присвячені осмисленню теоретичних засад і практичних аспектів педагогічної майстерності в контексті сучасних викликів освіти. Представлені в ньому наукові доробки учасників із різних регіонів України та зарубіжжя відображають багатогранність підходів до формування й розвитку професійної компетентності педагога, складників його педагогічної майстерності на всіх рівнях освіти. Матеріали форуму згруповано за дев'ятьма тематичними секціями, що охоплюють широкий спектр питань – від вивчення наукової спадщини Полтавської школи педагогічної майстерності та феномену «педагогіки добра» Івана Зязюна до аналізу цифрової дидактики, інновацій в освітньому процесі та партнерства викладача і студента. Особливу увагу приділено сучасним освітнім трансформаціям, викликам цифрової епохи, а також формуванню педагогічної майстерності викладачів закладів фахової передвищої, вищої та професійної (професійно-технічної) освіти. Збірник стане у пригоді науковцям, педагогам-практикам, викладачам, здобувачам освіти, управлінцям та всім, хто зацікавлений у підвищенні якості освіти та розвитку професійної педагогічної спільноти.

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

© ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2025

© Автори, заг. ред. М.В. Гриньової, 2025

Попередні результати впровадження посібника в освітній процес підготовки магістрантів свідчать про:

- *Зростання залученості:* Студенти демонструють вищий рівень інтересу до матеріалу завдяки інтерактивним елементам (зростання активності на 30–40% порівняно з традиційними посібниками, за відгуками викладачів).
- *Покращення практичних навичок:* Виконання кейсів у посібнику сприяє розвитку навичок самопрезентації та комунікації, що підтверджується результатами практичних занять (70% студентів показали покращення в оцінках за практичні завдання).
- *Підвищення цифрової грамотності:* Студенти, які працювали з посібником, краще орієнтуються в цифрових інструментах, що підтверджується їхньою здатністю створювати власний інтерактивний контент на Genially.

Отже, інтерактивний посібник «Імідж сучасного освітнього менеджера», створений на платформі Genially, демонструє високу ефективність у формуванні управлінської компетентності майбутніх менеджерів. Його інтерактивний формат, адаптивність до змішаного навчання, підтримка розвитку цифрової грамотності та акцент на практичних навичках роблять його цінним інструментом у сучасній освіті. Для підвищення ефективності рекомендується забезпечити технічну підтримку, навчання викладачів і студентів роботі з платформою та інтеграцію менторського супроводу. Подальші дослідження мають бути спрямовані на оцінку довгострокового впливу посібника на професійну підготовку менеджерів.

Список використаних джерел

1. Гриньова, М., & Кононец, Н. (2025). Саморегуляція у ресурсно-орієнтованій освіті: монографія. Полтава: Видавництво Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. 356 с.
2. Краус К.М., Краус Н.М., Іщенко І.С. Освіта та суспільство: цифрова ідентифікація людини: монографія. Київ: Аграр Медіа Груп, 2023. 208 с.
3. Grynova M., Shvedchykova I., Kononets N., Soloshych I. and Bunetska I. Formation of Digital Competence of Future Specialists in Electrical Engineering during Distance Learning. 2023 IEEE 5th International Conference on Modern Electrical and Energy System (MEES), Kremenchuk, Ukraine, 2023, pp. 1-4.

Мардарова Ірина Костянтинівна
Листопад Наталя Леонідівна

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ БЕЗПЕЧНОГО ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ І ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

У сучасному освітньому просторі формування професійної ідентичності майбутнього педагога відбувається в умовах стрімкої цифровізації освітнього процесу, що зумовлено глобальними технологічними змінами та переходом до інформаційного суспільства, означений процес охоплює не лише засвоєння предметних знань, а й розвиток цифрових навичок, критичного мислення та

вміння адаптуватися до динамічного середовища (В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, В. Ю. Биков, Р. С. Гуревич, А. М. Гуржій, С. А. Калашнікова, В. Г. Кремень, В. І. Луговий, Л. Б. Лук'янова, О. І. Ляшенко, Н. В. Морзе, П. Ю. Саух, С. О. Сисоєва, О. М. Спірін, О. М. Топузов та ін.).

Аналіз праць учених [3; 4] дозволило встановити, що важливою складовою формування професійної ідентичності майбутнього педагога є створення безпечного цифрового середовища у закладах вищої та фахової передвищої освіти. Безпечне цифрове середовище має відповідати низці ключових вимог: використання сучасних цифрових інструментів (платформи для дистанційного навчання, віртуальні лабораторії, штучний інтелект) для поглиблення знань і формування практичних умінь; запобігання кібербулінгу, цифровій втомі та стресогенним факторам через продуманий дизайн освітнього простору та підтримку психологічних служб; дотримання GDPR (General Data Protection Regulation) щоб забезпечити захист персональних даних фізичних осіб, які проживають в Європейському Союзі та інших стандартів кібербезпеки, що особливо актуально в умовах зростання кіберзагроз; розвиток цифрової компетентності (інтеграція курсів з медіаграмотності, кібербезпеки та цифрової етики в освітні програми).

Проведений аналіз засвідчує, що важливим аспектом є соціалізація в цифровому середовищі, оскільки сучасний педагог має не лише передавати знання, а й готувати дітей до життя в умовах цифрового суспільства, що передбачає формування відповідальної цифрової культури (використання платформи «Дія. Цифрова освіта» для навчання студентів правилам кібербезпеки, медіаграмотності та протидії фейкам, впровадження курсів з цифрової етики, де студенти розбирають кейси про етичні дилеми в соцмережах (наприклад, публікація фото дітей без згоди батьків), розвиток умінь працювати в онлайн-командах (використання Google Workspace або Microsoft Teams для групових проєктів, де студенти вчать спільно редагувати документи, проводити відеоконференції та розподіляти ролі, участь у міжнародних освітніх ініціативах (наприклад, eTwinning), де майбутні педагоги співпрацюють із зарубіжними колегами), використання технологій для соціальної взаємодії (створення педагогічних блогів або TikTok-каналів, де студенти вчать подавати інформацію креативно та доступно, участь у вебінарах та онлайн-форумах (наприклад, EdCamp Ukraine), де обговорюються актуальні освітні тренди).

Як підкреслюють вітчизняні науковці [1; 3; 4] створення безпечного та інноваційного освітнього простору сприяє не лише підготовці конкурентоздатних фахівців, а й вихованню громадян, здатних до етичної поведінки (наприклад, повага до авторських прав під час використання цифрового контенту), безпечної взаємодії (усвідомлення ризиків фішингу, булінгу в мережі), критичного аналізу інформації (перевірка джерел, протидія маніпуляціям).

Дослідження показало, що професійна ідентичність педагога в цифрову епоху, формується через: внутрішнє усвідомлення себе в професії (рефлексія

через е-портфоліо, особистісні тренажери); прийняття цифрових цінностей (відкритість до інновацій, гнучкість у навчанні); досвід онлайн-взаємодії (спільноти вчителів у Facebook, курси на Coursera). Ключові чинники розвитку професійної ідентичності: вміння використовувати інтерактивні дошки, дитячі освітні аплікації (наприклад, Lingokids); аналіз алгоритмів соцмереж, які впливають на сприйняття інформації дітьми; цифрові інструменти для комунікації (Zoom-зустрічі з батьками, створення віртуальних екскурсій для дітей дошкільного віку); обговорення з дітьми тем про конфіденційність, доброзичливість у чатах.

Результати здійсненого аналізу дозволяють, стверджувати, що безпечне цифрове середовище у закладах освіти – це комплексний підхід, який поєднує технологічні, психологічні та педагогічні аспекти. Безпечне цифрове середовище – це не просто технічний інструмент, а соціально-педагогічний простір, де студенти почуваються впевнено та вільно висловлюють думки, панують принципи чесності та взаємоповаги, формується професійна ідентичність через спільну діяльність і рефлексію. Інтеграція безпечного цифрового середовища в освітній процес не лише захищає, а й розвиває майбутніх педагогів, готуючи їх до ефективної роботи в умовах цифрової трансформації.

В ході дослідження з'ясовано, що безпечне цифрове середовище у закладах освіти не обмежується лише захистом даних від кіберзагроз, а стає важливим елементом освітнього процесу, що сприяє: атмосфері довіри та психологічного комфорту (використання анонімних опитувальників (Google Forms, Mentimeter) для зворотного зв'язку, щоб студенти могли сміливо ділитися думками без страху критики; створення віртуальних «кімнат довіри» у Zoom або Microsoft Teams, де студенти можуть обговорювати особисті труднощі з кураторами); підтримці академічної доброчесності (використання програм антиплагіату (Unicheck, Turnitin) для формування чесного ставлення до інтелектуальної власності; впровадження системи е-прокторінгу (наприклад, ProctorU) для проведення чесних онлайн-іспитів); співпраці та обміну знаннями (використання Padlet або Miro для колаборативних проєктів, де студенти разом створюють ідеї в безпечному цифровому просторі; участь у віртуальних педагогічних спільнотах (наприклад, Edmodo, Facebook-групи для педагогів), де викладачі діляться досвідом); рефлексії та формуванню професійного «Я» (ведення е-портфоліо (Mahara, Google Sites), де студенти аналізують свій розвиток і досягнення; використання цифрових щоденників (OneNote, Day One) для саморефлексії та оцінки власного педагогічного досвіду); взаємній відповідальності (розробка цифрового кодексу етики для студентів і викладачів, який регулює поведінку в онлайн-середовищі; проведення тренінгів з кібербезпеки для усвідомлення відповідальності за власні дії в інтернеті).

Аналіз праць учених (Н. М. Бібік, Н. І. Богданець-Білоskalенко, М. І. Бурда, М. В. Головка, Н. П. Дічек, Ю. О. Жук, Т. М. Засєкіна, О. І. Локшина, О. В. Малихін, О. В. Онопрієнко, О. І. Пометун та ін.) уможливив стверджувати, що ефективно поєднання педагогічного супроводу, технологічних

можливостей та етичних стандартів формує комплексну систему, яка забезпечує якісну професійну підготовку майбутніх педагогів у цифрову епоху та створює оптимальні умови для розвитку їх професійної ідентичності, поєднуючи кілька ключових аспектів:

- використання адаптивних освітніх платформ (наприклад, DreamBox, Knewton) що, дозволяють враховувати особистісні особливості та темпи організації освітнього процесу кожного студента, створення цифрових менторських пар через платформи типу Mentimeter або Slack, де досвідчені педагоги супроводжують майбутніх фахівців, використання інструментів для відеоасистування (Edthena) дає можливість аналізувати власну педагогічну практику (система цифрових щоденників (OneNote), де студенти фіксують свої педагогічні спостереження та отримують коментарі від викладачів);

- використання віртуальної реальності (ClassroomVR, Mursion) для відпрацювання навичок управління освітнім процесом; AI-асистенти (Carnegie Learning, Century Tech) що, допомагають аналізувати успішність освітніх стратегій, Google Workspace та Microsoft Teams для спільної роботи над педагогічними проєктами (приклад: майбутні педагоги беруть участь у міжнародному проєкті зі створення цифрових уроків на платформі eTwinning, використовуючи інтерактивні дошки (Jamboard);

- чіткі правила використання штучного інтелекту для академічних робіт (наприклад, заборона на некритичне використання ChatGPT), включення до освітніх програм модулів з відповідального поводження з персональними даними (відповідно до GDPR), застосування принципів universal design for learning (UDL) при створенні електронних освітніх матеріалів (приклад: розробка «Цифрового кодексу педагога», який регулює етику спілкування в освітніх чатах, правила публікації освітніх матеріалів, протоколи кібербезпеки під час онлайн-занять тощо).

Проведене дослідження засвідчило, що сучасне формування професійної ідентичності педагога вимагає гармонійного поєднання персонального педагогічного супроводу, інноваційних технологічних рішень, чітких етичних орієнтирів. Такий підхід не лише готує фахівців до роботи в цифровому середовищі, а й формує нову генерацію педагогів-новаторів, здатних до критичного оцінювання цифрових інструментів, творчої адаптації технологій до освітнього процесу, відповідального лідерства в освітній цифровій трансформації (Н. М. Авшенюк, О. В. Аніщенко, Ю. Д. Бойчук, М. П. Вовк, А. П. Кузьмінський, О. Г. Кучерявий, О. А. Лавріненко, Н. І. Лазаренко, Л. Б. Лук'янова, О. В. Матвієнко, Н. Г. Ничкало, Л. М. Петренко, Г. І. Сотська, О. М. Спирін, Н. О. Філіпчук, Л. О. Хомич та ін.).

Формування професійної ідентичності педагога в цифрову епоху потребує системних змін у підготовці фахівців, де технології стають не лише інструментом, а й середовищем для становлення особистості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти. Відтак, можна впевнено стверджувати, що формування професійної ідентичності майбутнього педагога в умовах

цифрового середовища є актуальним завданням сучасної освіти, що потребує комплексного підходу, врахування викликів та можливостей цифрової трансформації: безпечне цифрове середовище закладу вищої освіти та фахової передвищої освіти сприяє формуванню професійної ідентичності через інтерактивні методи навчання, віртуальні практики, доступ до сучасних ресурсів та співпрацю в онлайн-спільнотах; ефективне використання цифрових інструментів вимагає від майбутніх педагогів розвитку цифрової грамотності, кібербезпеки та критичного мислення для протидії дезінформації та маніпуляціям; важливим залишається забезпечення психологічного комфорту, етичної взаємодії в мережі та формування соціально відповідальної позиції вихователя закладу дошкільної освіти; оптимальним є поєднання класичних педагогічних підходів із сучасними технологіями, що дозволяє розвивати професійну ідентичність у динамічному суспільстві; заклади освіти повинні активно впроваджувати стратегії цифрової безпеки, підтримувати студентів у процесі адаптації до нових умов та сприяти їхньому професійному самовизначенню.

Список використаних джерел

1. Листопад О. А., Мардарова І. К. Теоретико-методичні засади формування готовності майбутніх вихователів до використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації пізнавальної діяльності дошкільників: моногр. Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. 206 с.
2. Листопад О. А., Мардарова І. К. Формування професійно-педагогічного світогляду майбутніх вихователів *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки*, 2022, Вип. 1 (48) С. 46–55. DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2022-1-48-46-55>
3. Проектування безпечного середовища інноваційний підхід : колективна монографія / за ред. д-ра пед. наук О. М. Топузова, д-ра екон. наук С. В. Захаріна, д-ра пед. наук М. В. Гриньової. Полтава, 2023. 374 с.
4. Троян Г. В. Поняття професійної ідентичності майбутнього вчителя у вітчизняних та зарубіжних психолого-педагогічних розвідках *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2018. Вип. 51. С. 407–411. DOI: 10.31652/2412-1142-2018-51-407-411
5. Lystopad O, Mardarova I., Kniashcheva I, Kudriavtseva O. Formation of the Operational Skills of Using Information and Communication Technologies in the Professional Activity of a Future Pedagogue *Arab World English Journal (AWEJ) Special Issue on CALL* Number 9. July 2023 P.320–339.

**Маслова Алла Віталіївна
Нагорна Наталія Олександрівна**

ГЕНЕРАТИВНІ ЧАТ-БОТИ ДЛЯ STEM-УРОКІВ ЯК ОСВІТНЯ ІННОВАЦІЯ ЦИФРОВОГО МЕНТОРСТВА У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

У сучасному освітньому середовищі інтеграція генеративних чат-ботів у STEM-уроки відіграє важливу роль як інноваційний інструмент цифрового

Педагогічна майстерність майбутнього вчителя: поступ, становлення, удосконалення і зростання : матеріали Міжнар. наук.-практ. форуму (м. Полтава, 5 червня 2025 р.) / за ред. проф. М. В. Гриньової. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2025. 1112 с.

УДК 378.011.3-051:005.336.5(062)

П 24

**ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ:
ПОСТУП, СТАНОВЛЕННЯ, УДОСКОНАЛЕННЯ І ЗРОСТАННЯ**

Матеріали Міжнародного науково-практичного форуму

5 червня 2025 року

За редакцією проф. М. В. Гриньової

Дизайн обкладинки: проф. Н. В. Кононець